

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 111. — STEV. 111.

NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 12, 1926. — SREDA, 12. MAJA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

GENERALNI ŠTRAJK SE BLIŽA KONCU

Razporejenost za mir raste v Angliji. — Prizadevanja za odpravo novih mirovnih pogajanj. — Jeklarske naprave je bilo treba zapreti vsled pomankanja premoga. — Zastavkali so tudi irski pristaniški delavci. — Časopisni papir zaplajen.

LONDON, Anglija, 11. maja. — Sedaj, ko je stopila angleška generalna stavka v svoj drugi teden, je opaziti ojačenje odpora na obeh straneh, opaziti je pa tudi znake mirovnega razpoloženja, kateremu so dali izraza duhovniki po celi deželi, v parlamentu pa David Lloyd George.

Napisi v obeh nasprotnih si oficijelnih glasilih pričajo o prvi trditvi. The British Gazette, oficijelni organ vlade, pravi: "Najbolj uspešni dan izza pričetka stavke," dočim ugotavlja delavski list, "The British Worker": "Vse je dobro".

Iz številnih delov dežele prihajajo poročila o sporadičnih izgedih manjše vrste, a od nikoder ni poročil o večjih izgedih.

Položaj na londonskih pomolih kontrolirajo oblasti. Glasi se nadalje, da je na delu ena petina rednih železniških uslužbencev in da je vozilo večeraj štiri tisoč vlakov.

Delavstvo pa trdi, da je vsa javnost za njim in da niso bile delavske vrste nikjer pretrgane. Delavski izvrševalni uradniki so tudi odločno zanikali trditev nekaterih vladnih zastopnikov, da skušajo vprizoriti "revolucijo" ter so naročili svojim ljudem, naj se izognejo vsakemu kršenju miru, ker bi lahko služilo to vladi za pretvezo, da nastopi proti delavcem z vso strogostjo.

LONDON, Anglija, 11. maja. — Včeraj se je tukaj precej razpravljalo glede prizadevanj Sir Herberta Samuela, predsednika kraljeve premovalne komisije, ki se je ravnokar vrnil iz Egipta. Baje je neoficijelno obiskal zastopnike premogarjev in lastnikov premogovnikov.

A. J. Cook, tajnik premogarske federacije, še vedno trdi, da je slučaj premogarjev v rokah sveta strokovno unijskega kongresa in da vztraja premogarska federacija še vedno na svojem stališču, da ne privoli v nikako skrčenje mezd. Vladni rudarski department je zanikal poročila, da je stavil Sir Herbert premogarski federaciji novo ponudbo v imenu vlade.

Glede pomoči iz inozemstva je priznal Frank Hodges, tajnik premogarske internacionale, da ni bila dosedaj objavljena še nobena prošnja za generalno simpatijsko stavko na kontinentu in da o tem vprašanju niso razpravljali v Ostende, kjer je sklenila mednarodna organizacija nuditi pomoč svojim angleškim tovarišem.

LONDON, Anglija, 11. maja. — Približno ob času, ko je vlada zaplenjala vse zaloge papirja za tisk, je objavil finančni tajnik Winston Churchill v poslanski zbornici, da je bila taka akcija potrebna, kar je pričelo primanjkovati potrebnega papirja za izdajanje vladnega glasila "The British Gazette".

Vsled tega bo moralo prenehati delavsko glasilo "The British Workers" in drugi delavski listi, ker so njih zaloge papirja izčrpane.

Prejšnji ministrski predsednik Lloyd George, je precej ostro kritiziral vlado. Rekel je, da ne skuša vlada spraviti javnega mnenja v pravo smer.

Sir Henry Page Croft je vzkliknil: "Every word you are saying is mischievous."

Lloyd George je odgovoril, da je za spravo. Čeprav so mogoče drugi člani parlamenta drugačnega mnenja, govori on v poštenem prepričanju kot član parlamenta, ki hoče prihraniti deželi nesrečo.

Baronica Astor, ki je odločna konservativka, je vprašala, če ni londonski Times bolj nepristranski v svojih razpravah glede stavke kot pa oficijelna Gazette.

Churchill je pojasnil nato, da ne more oficijelno glasilo priobčiti vsega, kar mu pride v roke in da skuša izbirati med novicami. David Lloyd George, ki je tako pogosto zavzemal odgovorna mesta v vladi, naj bi bil nekoliko bolj popustljiv z vlado v njenih sedanjih neizmernih težkočah.

Leopold zapleten v nov umor.

Mladi čikaški morilec, ki je bil obsojen na do smrtne ječo, je zapleten v novo morilno zadevo. — Oblasti preiskujejo njegove stike s sedmimi zločinci, ki so pobegnili iz jetnišnice.

CHICAGO, Ill., 11. maja. — Državni pravdnik Rehm je uvedel v zvezi z umorom pomožnega wardena Kleina ter pobjem sedmih kaznivencev iz državne jetnišnice v Jolietu preiskavo, ki se v glavnem peča z vlogo, katero je igral Nathan F. Leopold v celi zadevi. Kot znano, je bil Leopold obsojen na do smrtne ječe s svojim prijateljem in tovarišem Richardom Loebom vred radi umora malega Bobby Franka. Leopold je bil ob onemu času v samotni celici, priklenjen z verigo na vrata, baje za kazni, ker so ga zasledili, da je kradel sladkor. Državni pravdnik pa je rekel:

— Take kazni bi ne odredili za tako neznaten prestop kot je tatvina sladkorja. Milijonarski sin je nadzoroval orodje v čevljarški delavnici kaznivencev. Čevljarjskih nožev so se poslužili zločinci, ki so pobegnili. Moje mnenje je, da je Leopold odgovoren za nože in da so ga raditega zaprli v samotno celico. Mogoče je bil tudi zapleten v zaroto, a se ustrašil, ko je bil Klein umorjen ter ostal v ječi. Leopold je rekel, da so zločinci vdrli v njegovo celico in da se je bal, da ga hočejo umoriti in da je vsled tega hitro načel počakati na svojega očeta na zid celice. Kako pa je mogel storiti to, če je bil priklenjen na vrata?

Prohibicijski slučaj pred vrhovnim sodiščem.

WASHINGTON, D. C., 11. maja. — Okrajno sodišče je odločilo danes, da je treba spraviti pred zvezno najvišje sodišče zadevo Williama Karl Dodgea radi zaplenjenja njegovega motornega čolna. Vlada se je pridružila predlogu, da se odloči celo stvar pred najvišjim zveznim sodiščem.

Involvirana je pravica zvezne vlade, da zapleni avtomobile, voze in motorne čolne, katere je na temelju Volsteadove postave zaplenila državna policija ter jih nato prisilno proda. Dodge pravi, da nima vlada te pravice. Potem ko je oddala okrajno sodišče pravorek v njegovo korist ter odredilo, da se mu vrne motorni čoln, je vztrajalo prizivno sodišče na stališču, da je treba pravoreka najvišjega sodišča.

Spopad med italijanskimi in jugoslovanskimi igralci.

BEOGRAD, Jugoslavija, 11. maja. — Na tujakšnjem igrišču se je prišlo danes do hudega spopada med jugoslovanskimi in italijanskimi nogometaši, ki so prišli sem gostovat. Igralci so se pričeli pretepali, ko je razsodnik izjavil, da so v tekmi znagali Italijani.

Socijalistični ministrski predsednik.

BRUSELJ, Belgija, 11. maja. — Po odstopu belgijskega kabineta je sprejel socijalist, Emile Brunet, ki je bil zadnjih sedem let predsednik poslanske zbornice, povabilo kralja, da sestavi nov kabinet.

Stališče angleških delavcev in vlade.

Mnenje konservativnega žurnalista in mnenje urednika londonskega delavskega lista The Daily Herald. — Revelucija je baje edino upanje angleških delavcev.

LONDON, Anglija, 11. maja. — Ian Colvin, gl. urednik Morning Post piše:

— Sir Douglas Hogg, generalni pravdnik, je priobčil v oficijelnem listu značilno zgodbo glede zadnjih pogajanj, ki so se vršila, da se prepreči generalno stavko. Iz poročila je razvidno, da je izdal strokovno unijski kongres poziv na stavko že v soboto, ne da bi obvestil vlade o tem, a bil nato zaposlen še vso soboto in nedeljo z brezuspešnimi pogajanjmi z vlado.

Medtem ko je razpravljala kabineta v nedeljo o delavski "formuli", je dobil obvestilo, da je bil izdan poziv na generalno stavko, a kljub temu je nadaljeval s pogajanjmi, ter prenehal z njimi šele tedaj, ko je čul, da so dejanski izvedli pretno stavko v slučaju Daily Mail in drugih listov.

Vlada je nato opustila svoje napore, ker je postalo očividno, da je uravnava nemogoča in da je generalna stavka preprečila poslovanje ustavne vlade.

Stavkarski komitej je hvaležno odklonil denarne prispevke iz Moskve. Da je bila to le kamuflaža, je razvidno z naslednjih dejstev: Aprila meseca leta 1925 je obiskala deputacija ruskih boljševikov Anglijo, da se posvetuje z izvrševalnim komitejem strokovnega unijskega kongresa. Septembra meseca istega leta so v Scarborough vprizorili veliko demonstracijo Tomskega, ki je član notranjih krogov sovjetske vlade ter predsednik boljševiških delavskih unij. Tomski je rekel, da je Rusija zamenjala vojno potom resolucij z vojno dejanjem.

Ben Tillett, član stavkarskega komiteja, je bil v Moskvi ter javno ugotovil, da je revolucija edino upanje angleških delavcev.

Zinoviev je na kongresu moskovske internacionale napovedal izbruh premogarske stavke v tekočem letu ter dostavil: — Ta konflikt bo izvanredno resen ter bo vzbudil velikansko razburjenje. Z veseljem zaznamujemo, da se bliža Angliji revolucija.

LONDON, Anglija, 11. maja. — Hamilton Fyfe, urednik Daily Herald v Londonu, piše:

— Sedaj je mogoče definitivno izjaviti, da se je izjelovil poskus Winston Churchilla, da predstavi generalno stavko kot revolucijo. Kljub mraznim napotom, da alarmira javnost z razkazovanjem vojaške sile in kljub mrkim govorom ter šankom v oficijelnem glasilu vlade glede nevarnosti "državljanske vojne", je ostala javnost mirna.

Značaj voditeljev strokovnih unij je preve dobro znan, da bi dovolil kak dvom glede njih obsojbe nasilja in glede njih sklepa, da se uveljavi izpremembe le potom ustavnih sredstev. Sestanki v številnih krajih, katerim prisostvujejo pristaši vseh strank, razpravljajo o stavki izključno le industrijalno glede postanka in ciljev ter pozivajo na obnovenje razprav glede položaja v premogovni industriji.

Nikdo na strani ministrskega predsednika Baldwin ne ve, kaj naj stori in kaj naj reče. Viscount Grey je izpremenil v zadnjem govoru ton svojih izjav ter pravi, da sam je gotovo že spoznal, da se stavka revolucionarnega značaja, posledica nesporazuma, Baldwin je gotovo že spoznal, da se je klaverno izjelovil poskus, da se požene narod v paniko.

Ponovni polet Byrda na tečaj.

Byrd namerava vnovič poleteti preko Severnega tečaja. — Evropa dvomi, da je bil tam, a ameriški mornariški izvedenci mu verujejo.

KINGS BAY, Špietbergi, 11. maja. — Poročnik Richard E. Byrd in njegov pilot Bennett, ki sta na poletu, trajajočim petnajst ur in pol, poletela preko Severnega tečaja in nazaj, nameravata vprizoriti nadaljno preiskovalno ekspedicijo v polarni kraji. Zadnji uspešni polet tvori pričetek novih raziskovanj na ledenem svetu. Ko se bosta primerno odpočila, nameravata vprizoriti polet, katerega cilj so neznani kraji v arktičnem ozemlju. V tem slučaju pa si bosta vzela več časa, in najbrž ne bo nekaj dni ničesar čuti o njih.

Izvedenci ameriške mornarice smatrajo polet za dovršen, čeprav je precej rezerviranosti na Norveškem, v Italiji in Nemčiji glede zaključnih dokazov, da je bil polet izveden preko Severnega tečaja. Byrd je bil s pomočjo svojega solnčnega kompasa in sekstantov v vsakem trenutku zmogel ugotoviti svojo pozicijo ter natančno izračunati, kje se nahaja in kdaj je preletel Severni tečaj.

OSLO, Norveška, 11. maja. — Vodljiv zrakoplov "Norge", last Amundsen-Ellsworth polarne ekspedicije, se je dvignil danes zjutraj, malo po deseti uri v zrak, da vprizori svoj polet na Severni tečaj.

Vreme je bilo ugodno za letalce, Megle, katere so boje vsi raziskovalci polarnih pokrajin, ni bilo. Ko je dospel Byrd na Severni tečaj, je baje vrgel na tla ameriško zastavo ter skrinjico z dokumenti, da bodo pozneje potrdili resničnost izjav letalcev.

Ko sta se letalca zopet vrnila v Kings Bay, je vladalo tam veliko razburjenje.

Danski polarni raziskovalec Koch je mnenja, da Byrd sicer lahko dokaže, da se je približal Severnemu tečaju do razdalje stotih milj, da pa je nemogoče ugotoviti z matematično gotovostjo pozicijo iz vozila. Byrd bi mogel ugotoviti natančno Severni tečaj le če bi najmanj dvakrat pristal.

Kings Bay, majhna naselbina ob obali Špietbergov, je že pričel gojiti najlepša upanja glede bodočnosti. Pristanišče je dostopno le od konca aprila pa do sredine septembra in o kakem ladijskem prometu ne more biti vsled tega govora. Kings Bay pa upa kmalu postati važna letalna postaja, ko bo odprta zračna pot med Ameriko, Evropo in Azijo.

Grozen vihar v Texasu.

FORT WORTH, Texas, 11. maja. — V tujakšnjih okoliščah je divjal včeraj ponoči strašen vihar, ki je zahteval šest človeških žrtv ter povzročil ogromno škodo.

V Brooklynu so zaštrajkali čevljarji.

V Brooklynu je zaštrajkalo večeraj nad 6000 čevljarjev, ker delodajalci niso hoteli ugoditi njihovim zahtevam. Štrajkarji zahtevajo višje plače ter priznanje unije.

In sam je gotovo že spoznal, da se je klaverno izjelovil poskus, da se požene narod v paniko. Medtem pa je postalo razpoloženje stavkarjev odločno.

IZBRUH NOVE SVETOVNE VOJNE?

"V Evropi je treba ustanoviti Združene države ali pa bo prišlo do nadaljne svetovne vojne," je izjavil bivši avstrijski diplomat. — Svetovna vojna je ustvarila nešteto problemov, ki so podobni aljaško-lorenskemu. — Liga narodov je le polovično varstvo.

BERLIN, Nemčija, 11. maja. — V pričetku kampanje za ustanovitev pan-evropske federacije je rekel avstrijski grof Coudenhove-Kalergi v članku, katerega je priobčil v Vossische Zeitung, "da stoji Evropa pred izbruhom nove vojne." Vojna nevarnost je baje večja kot pa je bila leta 1914. Sedanji razvoji v Evropi bi morali biti, z zgodovinskega stališča, predigra k novemu izbruhu.

"Evropa bo stala nekega lepega dne pred izbiro, da prične z novo vojno ali splošno revolucijo kot protiutež proti novemu izbruhu in to pomenja kočno uničenje sedanjih evropskih sistemov," je rekel grof, ki je že dolgo časa voditelj gibanja za ustanovitev Združenih držav Evrope.

Grof, sin pokojnega grofa Heinricha Coudenhove-Kalergi, ter japonske matere, je bil rojen v Tokio, kjer je bil njegov oče ataše avstrijskega posla. Rekel je, da je bilo vprašanje Alzacije in Lorenske sicer rešeno vsled pogodbe, sklenjene v Locarno, da pa se je pojavilo medtem najmanj en ducat drugih Alzacij in Lorenskih v iztočni Evropi, kjer se nahaja vulkansko ozemlje, ki je že izza leta 1871 odgovorno za vse vojne.

Trdil je, da je sedanje glavno varstvo proti novi vojni splošna revščina, katere pa ni mogoče smatrati za nepremagljivo. Tudi Liga narodov predstavlja baje nekako varstvo.

Besarabija je po mnenju grofa sedaj najbolj nevarna točka Evrope. Nadaljni vir zadreg je italijanski imperijalizem, o katerem zaenkrat ni še znano, če se obrača proti Evropi, Afriki ali Aziji.

"Edina možna rešitev je pan-evropska konferenca, ki bi ustvarila trajno, obligatorično razsodišče, pan-evropsko zavarovanje manjšin ter gospodarsko zvezo."

V Nemčiji ne bo prohibicije.

BERLIN, Nemčija, 11. maja. — V državnem zboru se je vršilo glasovanje glede socialistične predloge, naj vlada uveljavi prohibicijo. Za predlogo je bilo oddanih 143, proti nji pa 241 glasov.

Policija zatrla delavsko glasilo.

MEXICO CITY, Mehika, 11. maja. — Policijske oblasti so danes prepovedale nadaljno izhajanje delavskega glasila "El Democrata". Poslopje je pod policijskim nadzorstvom.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

Jugoslavija:

500 Din. — \$ 9.45	2000 Din. — \$37.00
1000 Din. — \$18.60	5000 Din. — \$92.00

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštna hranilnica" v Ljubljani.

Italija in zasedeno ozemlje:

200 lir — \$ 9.00	500 lir — \$21.50
300 lir — \$13.20	1000 lir — \$42.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatelj, ki presega PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjev in Lir ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roko.

Posiljajete po brezovnjem pismu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške \$1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK.
Telephone: CORTLANDT 4687.

NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA"

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

DELA VCI NE SMEJO UDARITI

Kapitalistično časopisje, ki je bilo konec preteklega tedna tako prepričano, da bo doživel pondeljek konec generalne stavke v Angliji, mora biti strašno razočarano. Razpoloženje v obeh sovraških taborih ni namreč postalo boljše, pač pa še bolj trpko in pripravljenost na boj. Meščanski listi so tako gotovo računali s porazom delavstva, da so za gotovo obljubljali za pričetek tega tedna umaknitev poziva na generalno stavko ter obnovenje pogajanj. Nastopilo pa je ravno nasprotno. Stavkarski komitej je umaknil delavce, zaposlene pri transportaciji živil ter utemeljil svoj korak z dejstvom, da je dala vlada na razpolago vojaštvo za razdelitev živil, vsled česar se je morala povsem naravno pojaviti največja zmeda med delavskim prebivalstvom.

Na ta korak stavkarskega vodstva je odgovorila vlada z očitanjem na naslov delavcev, da nameravajo izstradati Anglijo. To je seveda zločin, kakor hitro stori kaj takega delavec ali ima baje namen storiti.

Slično, le še bolj brutalen poskus izstradanja od strani vlade pa je popolnoma v redu in dovoljen. Vlada je namreč v soboto v svojem uradnem organu povsem neprikrito izjavila, "da bo pri razdelitvi živil gledala na to, da se ne bo upoštevalo komunističnih okrajšev krog Londona". Da ne gre pri tem za komunistične, temveč le za okrajše, v katerih stanejo radikalno delavstvo, — stavkarji, — ne upremani ničesar na "prijaznih" namenih vlade, da izstrada revolucionarne delavce in njih družine.

Se predno pa so imeli stavkarji le še toliko časa, da odpokličejo svoje ljudi od razdeljevanja živil, je vlada že zaplenila ves papir za tiskanje listov ter vzela s tem stavkarskemu komiteju možnost, da obvesi delavsko prebivalstvo Anglije o resničnem položaju stvari. Delavci, stavkarji, bodo vsled tega navezani v bodočnosti le na uradni vladni organ, ki barva svoja poročila, zavija resnico in ki ima namen vzeti stavkarjem pogum. Upamo, da si bo znalo vodstvo stavke pomagati na ta ali oni način, ker bi bilo drugače res skrajno slabo z razširjanjem novice.

Kaj pa se je zgodilo dosedaj v Združenih državah, da se nudi pomoč v generalni stavki angleškega delavstva? Presneto malo, kot je vsak nas pa pričakoval.

Treba pa je priznati, da je predložil predsednik Ameriške delavske federacije poziv angleškega strokovno-unijanskega kongresa članom izvrševalnega sveta Ameriške delavske federacije. Z nobe strani pa ni prišel dosedaj še noben odgovor na to, kar nas gotovo ne bo presnetilo. Kako malo se brigajo ameriški strokovno organizirani gospodje, ki so v prejšnjih časih, ko je bilo angleško delo še manj radikalno, stavlili angleško delavsko gibanje kot vzgled za Združene države, za generalno stavko angleških delavcev, je razvidno iz tega, da so se sestali pretekli teden v Washingtonu izvršilni uradniki unije zidarjev, da dosežejo uravnavo njih diferenc. Z nobe strani pa ni bilo opaziti niti najmanjšega predloga, da naj se porabi to ugodno priliko ter dovoli angleškim stanovskim tovarišem potrebno podporo. Kot vedno bi bila tudi sedaj stvar na prednega in razredno zavednega delavstva v ameriškem delavskem gibanju, da prisloži angleškemu proletariatu na pomoč. S te strani pa se je storilo dosedaj še presneto malo.

Generalna stavka ne bo preklicana tako hitro kot je pričakoval in upal kapitalizem. Teta večja pa je vsled tega dolžnost vseh delavskih razredov, da prisloži svojimi borečimi se tovarišim na pomoč.

Simpatije vseh naprednih elementov v vseh deželah sveta so odločno na strani angleškega delavstva, ki nima namena, da strmo glavi sedanji red, temveč se bori izključno le za vzdržanje svojih, — itak nizkih — življenjskih standardov, katere skuša angleški kapital znižati na celi črti, pričene s premogarji. Dejstvo je, da trpi ta industrija na nadprodukciji in da se obratuje številne rove, ko jih obratovanje se niti ne izplača. Na drugi strani pa je tudi dejstvo, da skušajo podjetniki z vlado vred naložiti na rame delavcev vse stroške, dočim naj bi dobivali podjetniki še naprej dividende in takezovane "royalties", kot v starih, dobrih časih, ki se pa ne bodo vrnil nikdar več.

Angleška generalna stavka je le simptom v splošnem gibanju delavstva, da si pribori svoje pravice, ker predstavlja edini resnično proizvajalci razred prebivalstva, s poljedelci vred.

Španska in Liga narodov.

Zunanji minister Yanguas je imel v Madridu predavanje o Ligi narodov. Dejal je: Ni bila sicer Španska v Locarnu, toda ni protestirala proti sprejemu Nemčije v Ligo narodov. Dejansko ima Španska stalno mesto v Svetu Lige narodov, toda treba je, da za ima tudi formalno. Nemčija je že dejavila, da bo španske

tožnje podpirala in v septembru bodo tudi vse velesile in tudi države druge vrste na strani Španske.

V Italiji imajo postavbo, da se vsako cirkusko podjetje strogo kaznuje, katero ne izpelje program kakor je naznanjen z lepimi ali razkazuje slike, ki ne odgovarjajo resničnemu stanju.

Dopisi.

Wilkesbarre, Pa.

Minulo je že mesec dni odkar sem zapustil Cambria County, Pa. Sedel sem na vlak na postaji South Fork, Pa. in vlak se je začel pomikati naprej proti Somersetu in Altonu. Ko se pripeljem v Altona, sem moral čakati na drugi vlak 45 minut. Solnce je prijazno sijalo in metalo svoje tople žarke na zemljo tako da je bil v resnici lep spomladanski dan. Vlak je s tako naglo vožnjo, da si človek ni mogel natančno vseh naselbin ogledati in tudi ne vseh postaj zapomniti. Ko se pripeljem v Nanticoke, Pa., so me že čakali moji prijatelji, ki so pred enim dobrim mesecem zapustili Cambria County, Pa. Danes ni nobenega več tukaj. Iz Nanticoke se peljemo na Hanover, kjer se ustavimo pri zelo prijazni slovenski družini pri Mr. in Mrs. Keržič. Drugo jutro se podam s štirimi drugimi moškini do rudnika, da si ga malo od zunaj ogledamo. Rudarji so jo z vso naglico mahali na delo. Mislim, da zato, ker je dež padel in mrzel veter pihal. Okoli rudnika nismo dolgo hodili, kehr je bilo prestrašno vreme. Rovski vozički so bili tako neizmerno veliki, da nas je kar groza obeljavala. Podali smo se zopet proti naselbinam Hanover. Popoldne smo bili zopet pri rudniku. Želeli smo, da bi bili toliko srečni, da bi imeli priložnost nakladati tiste neizmerno velike vozičke, ali bos nam je povedal, da on nima nobenega dela za nas, ker nimamo izkaznice, da smo izučeni rudarji. Takozvanim laborantem pa on ne more dati dela. 9. aprila se odpeljemo v Wilkesbarre, Pa. in od tam smo nameravali v Scranton. Pa. Oni štirje so se pa premislili in se podali proti Cleveland, Ohio. Jaz sem se vrnil na Hanover in takoj dobil navodilo, da se naj pripravim drugi dan za delo.

Tu v okolici Wilkesbarre je mnogo premogovnikov. Večina so samo šahti in tudi precej globoki. V Hanover sta dva. V prvem dela okoli 3000 rudarjev, na Bliss šahtu pa okoli 1800. Ta dva šahta delata z mirom s polno paro. Rudarji se vozijo na delo od vseh strani. Zjutraj pripelje vlak ob 6.30, ob 4. popoldne pa zopet odpelje. Vlak je last Glen Alden Coal Co., katere lastuje mnogo premogovnikov v tej okolici.

Wilkesbarre, je zelo lepo in prijazno mesto. Steje okoli 85,000 prebivalcev. Od Wilkesbarre pa do Scrantona je kakih 25 milj. Štrit kara vozi 45 minut, stane 60 c.

Na dan 1. maja sem sklenil Scranton ogledati. Bil je pa v resnici lep spomladanski dan, tako da je bilo kar veselo. Ko se peljem od Wilkesbarre proti Scrantonu, opazujem tamkajšnji okraj, ki je zelo prijazen. Scranton je precej veliko mesto. Steje okoli 170,000 prebivalstva ali na ogled ni tako prijazno kot je Wilkesbarre.

Mnogo sem slišal govoriti o Scrantonu še v Cambria County, Pa., da tam izdelujejo še zmirom najboljše pivo in da ga od tam dobivajo tudi v Cambria County. Prihodnjič kaj več o življenju v tukajšnjem premogovskem okraju.

Mike Ferlin.

Nellis, W. Va.

Glas Naroda mi je izredno polvil, ker prinaša toliko novic in zanimivosti iz vseh delov sveta. Ker so odtekali dopisi redki, sem sklenil jaz nekoliko poročati. Delavske razmere so precej slabe kot so menda povsod v tukajšnji okolici. Dela se po pet dni na teden. In rečem vam, da teh pet dni čuti delavec po vsem životu. Zasluzek je slab, tako da smo bolj lačni kot siti. Slovencev nas je malo tukaj in še ti smo večinoma vsi peščarji. Kar se v majni dovoli ne zmožimo, se moramo še domaz z različnimi pisarki in pokrovi krog peči. Slovencev ne svetujem sem hoditi. Tri čevlje je preveč, tri čevlje pa kamna.

Vseko lahko sam premišli, kakšno delo mora biti tukaj.

Pozdrav vsem čitateljem in čitateljicam!

T. Mirt.

Durant, Pa.

Nikdo se ne oglasil iz naše naselbine dasi nas je tukaj precejšnjo številco Slovencev. Dela se vsak dan, zaslužek je pa bolj pičel. Julija meseca bo vse zastopalo za 6 ali 7 tednov zaradi popraviljanja.

Društvo imamo dvoje S. N. P. J. in J. S. K. J. Od S. N. P. J. jih je veliko odstopilo in so pristopili k J. S. K. J., to pa zaradi neprestanih dokladov.

Škoročam tu, da je tu umrl rojak Josip Podlipce, doma iz Male Ligonje pri Vrhniki. Bolan je bil samo 14 dni.

Za svetlice so darovali po \$2: Tony Mahne in Mike Ripovič; po \$1.00: Joe Skerl; Jakob Debeve; Tony Iskra; Helena Boštjančič; Joe Repar; Ivan Francetič; Anton Kacin; Luis Balant; Agnes F. Valenčič; Albert Valenčič; Tony Simčič; John Šestan; Luis Gežana; Frank Anzele; John Jančič; Antonija Prosen; Andrej Dolenc; Tony Saftič; po 50c: Max Tavčer; Fran Gabarenja; Frank Boštjančič; John Boštjančič; Leo Valenčič; Rudolf Brundola; Josephina Turšič; August Kert; Stenley Kert; Felix Zavnik; John Zalar; Frank Zavnik; Jos. Čehovin; Ana Spetič; Josephina Udovič; Matilda Valenčič; Frank Turšič; po 25c: Rudolf Sanein.

Lepa hvala vsem!

Joseph Skerl.

JUGOSLAVIA IRREDENTA

Fašistovski direktorij na Reki

Je razpravljal v svoji zadnji seji o raznih mestnih problemih. Pri tem se je naglašalo, da je nedopustno, da bi se milijoni, katere narodna vlada nakazuje Reki, razporeževali v inicijative nečiste izvora ali v dela s sumljivim ozadjem. Podpora fašistovske vlade velja Italijanom in ne tujcem. Vsako tuje vmešavanje se mora odbiti.

Požigalec?

V Harijah pri Trnovem je bilo v zadnjem času več požarov. Škoda je velika. Ljudje so ugrabili, kako nastajajo požari in prevladalo je hitro mnenje, da mora biti v bližini požigalec. Orožniki so aretirali 19letnega Frana Vikiča, ki je osumljen, da ima na vesti vse požare v Harijah.

Za letošnje izložbo na Reki

se delajo velike priprave. Mala benečanka industrija razstavi svoje izdelke v posebni dvorani. Na Reko se premesti iz Padove mornariška izložba.

Predsednik reškega tribunala John Stiglitz vodi delo za razstavo, ki pokaže zgodovinsko udeleževanje reškega pomorstva. Izložbo posetijo štirje ministri: Belluzzo, Federzoni, Ciano in Giurati.

Obsodbe radi preklinjevanja.

Pred sodiščem v Čedadu so bile izrečene prve obsodbe na globo od 30 do 100 lir radi preklinjevanja. Obsojenci so vložili priziv.

"Podeštate"

dobijo po objavljenem kr. odloku one obične istrske in reške pokrajine, ki nimajo nad 5000 prebivalcev. V tržaški in videmski pokrajini bodo sedanje občinske uprave živele še nekaj časa.

V Nabrežini

je na delovni praznik v občinskem sedežu govoril tudi župnik Vodopivec, ki je pohvalno omenil lep sprejem, ki so ga priredili fašisti goriškemu nadškofu, ko se je pred kratkim mudil v Nabrežini. Župnik je mnenja, da politika, ki jo je pričel fašiz, lahko privede do srečnega sporazuma s slovenskim ljudstvom. Politični tajnik Foggia je zahvalil župniku za dobro izvajanje.

Domova kampanja v Clevelandu.

Priprave za uspešen zaključek končane. Društva, trgovci, in posamezniki so skoro izčrpali kvoto. Kampanja se zaključuje v soboto.

Sistematičen razvoj kampanje je uresničil več nego so bila pričakovanja direktorija Slov. Nar. Doma.

Od 25,000 dolariske kvote je že podpisanih približno štiri petine delnic.

Pri tem moramo vpoštevati dejstvo, da je komaj polovico rednih in izrednih kolektorjev javila svoje rezultate — svoje uspehe.

Ko to pišemo, nimamo še natančnih podatkov o uspehu kampanje.

Ena stvar pa je gotova — da se bo delnice prodalo preko kvote. Ravno raditega so se sešli zaključni pondeljek vsi kolektorji in direktorji Slov. Nar. Doma, da razprodajo v tem tednu baš toliko delnic, kot se jih je prej v dveh.

Za to delo je trebalo dosti priprav, a završile so se. Sedaj so že v rabi, so že na delu. Ostane za to izvrševanje še samo pet dni. Vprašanje ni dala bi do uspehi, vprašanje je — koliko delnic se bo razprodalo nad kvoto, katere je določil direktorij Slov. Nar. Doma.

Pri tem sodelujejo vsa podporniška, dramatična, politična in druga društva. Zgled dajejo svojim članom s tem, da najprej sama podpisujejo večje številke delnic, zatem pa uporabijo svoj vpliv na lastne člane, da tudi oni kupijo nekaj delnic. Včasih se ta godi obratno.

Napredni in zavedni trgovci ne zapostavljajo nobenim. Kot skupina hočejo storiti svojo dolžnost. Oni verjamejo, da je geslo "Svojim k svojim" vpoštevati vredno tudi takrat, kadar ga rabi Slovenski Narodni Dom.

Kadar jim prilika nanesi tudi prodajajo delnice, kakortudi nabirajo prostovoljne prispevke. Nikoli pa ne pozabijo, da tudi sami podpisujejo, sorazmerno s svojim imetjem, nekaj delnic. Za društvi so posamezniki ti sta skupina, katere kupuje največ delnic.

Hrbtenica Doma so oni, kajti zavedajo se, da je kampanja v njih lastnih rokah. Kar oni odločijo, to se bo zgodilo. Vsi skupaj so pa storili to, da so malone celotno kvoto izčrpali. In ta se ne bodo ustavili, šli bodo preko kvote, šli bodo do največjega uspeha, največje kampanje v zgodovini Slov. Nar. Doma v Clevelandu.

Opolnoči prihodnjo soboto se bo ta zaključna delniška kampanja za vedno zaključila. Vse napeto pričakuje objave skupne svote podpisanih delnic. Da bo kvota izčrpana, je že sedaj vse gotovo. Edino kar pričakujejo je vest, koliko se je slo nad kvoto. To hočejo vedeti, to hočejo praznovati.

Navdušenje še vedno raste. Škoda, da se je kampanja razpisala samo za kratko dobo treh tednov. Ljudje kar grabijo skupaj delnice te kampanje. Zaključek kampanje 15. maja bo vsaka.

kor pomemben, prazničen, zgodovinskega pomena za refinancirani Slov. Nar. Dom.

Ko to javljamo, je vse najznavnejše na delu, pri katerem hočejo ostati neumorno in neustraheno do konca.

Pridobiti hočejo vsakega, kateri čuti le iskro slovanstva v sebi. Prodati hočejo delnice Doma slehernemu, kateri jih še nima. Obiskati hočejo vse tiste, kateri so se do danes, iz nerazumljivih vzrokov, izrekli, da ne kupijo nobene delnice Doma. Sploh vsakega, kateri je Slovenec.

Ti narod pa stori svojo dolžnost napram sebi s tem, da kupi po eno ali več delnic. Vsi čezite po njih, kajti pozneje bo prepozno.

Ne dajte se zaznamovati s kajnovim znamenjem, ako vendar se gre za vaš lastni obstoj bolj kot za koga drugega. Vsi kupite po nekaj delnic! Dom je za vas! Refinancirajte ga z vašimi delnicami. Vsi za Dom, Dom za vse! To bodi vaše geslo!

Kampanjski odbor S. N. D.

Organizacija goljufov v Budimpešti.

Budimpeštanska policija se peča trenutno s prav tako rafinirano, kot velikopotezno zasnovano goljufijo. Šest agentov je stopilo v zvezo s par najuglednejšimi juvelirji. Agenti so prodajali v eni od najelegantnejših budapeštanskih kavarn, ki je bila znana kot "diamantna borza", manjvredne dragulje glede katerih so jim izstavljali renomirani juvelirji spričevala. Prodajali so dragulje za 10 do 20-kratno ceno. Prigoljufi dobilek so delili z juvelirji. Ko nečeno so šli agenti tako daleč, da so hoteli prodajati ponarejene dragulje. Ta predlog so pa juvelirji odklonili, češ da bi bila stvar preveč riskantna ter bi utegnila priti prav hitro na dan. Stvar je pa prišla kljub temu na dan.

Vsled številnih ovadb je bilo aretiranih te dni šest agentov, ki so izdali tudi juvelirje. Agenti so pridržali v zaporu, dočim so juvelirje, ki imajo vse velike trgovine v notranjem mestu ter so veljali doslej za najsolidnejše tverke, zadržali ter pustili zaenkrat na svobodi. Dveh od lopovov oblast ni mogla še zaslišati, ker se nahajata eden na oddihu na francoski Rivieri, drugi pa v Opatiji. Doslej negotovljena škoda, ki so jo ti ljudje povzročili, znaša nad 1 milijardo in 200 milijonov madžarskih kron.

Dandanes bi vsi moški na svetu ne bili kos nalogi, da bi z ročnim delom, torej brez strojev orali, sejali, želi itd., kolikor potrebuje človeštvo za preživljanje. A vsi moški in ženske celega sveta ne bi niti eno desetino tega ne napisali, kar se napiše s troji, kopira in natisne v tiskarnah.

Le malo je tako srečnih ljudi, da lahko žive od samih obresti. Mnogo je pa takih, ki so si pomagali k udobnejšemu življenju z dohodki svojih prihrankov.

Tudi Vam se nudi taka prilika. Naložite prihranke varno pri nas na —

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

po

4%

Obresti vam prično teči že od prvega maja naprej.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Peter Zgaga

Ponavadi ima vsaka organizacija kako geslo, kako načelo, ki se ga drži in ga propagira. Tudi evropski vinorejci so se združili v mednarodno evropsko organizacijo.

Njihov namen je seveda, da bi ljudje kolikor mogoče popili, in zato so si izmislili geslo: "Na vsaki mizi naj bo steklenica vina!" To geslo je natisnato na vseh pisnih, opominih in računih, ki jih organizacija in nje članstvo razpošilja.

Tudi v Ameriki imamo nekaj podobnega.

Toda v Ameriki se to geslo po javnih prostorih glasi: "Na mizi voda, vse kar je močnejšega, pa pod mizo in drugih skrivnih kotih!"

Učinek je pa vsepovsod isti. Razložek je morda edino ta, da je v Ameriki naslednjega jutra malo težja glava.

Kot je čitateljem znano, je v Angliji generalni štrajk. Delavci so namreč spoznali, da jim je mogoče edino s pomočjo generalnega štrajka nekoliko izboljšati življenjske pogoje.

Včeraj se pa pojavil neki angleški sodnik ki je na kratko in svečano izjavil:

"Angleški štrajk je nepostaven!"

Štrajk je torej nepostaven. Ko kapitalisti črpajo mozek iz delavcev, to jim trgažo še itak nizke plače, ko pomnožujejo z nadaljnjimi stototisoč stototisočerm armado brezposelnih, — pa izvršujejo, — že vsaj po mnenju dotičnega sodnika — najbrž nekaj postavnega, kar je v vsem soglasju z angleškimi državnimi in splošnimi človeškimi zakoni.

Izvedel sem, da je beograjska vlada odpoklicala iz Amerike v domovino nekega svojega generalnega konzula.

V domovini ga čaka nova služba.

Če mi bo treba v tej novi službi tudi kaj delati, bo precej časa trajalo, predno bo prišel nekoliko v rajo.

To je resnična zgodba ter se je odigrala pred nekimi newyorškimi sodiščem.

Zakonskega moža so zaprli, ženo so poklicali za pričo.

Ko ji je začel sodnik naštevati moževe grehe in zločine, se je reva zgrabila za glavo.

— Gospod sodnik, — je jokala, — prisežem, da nisem nikdar niti malo slutila, da je moj mož tat, ponarejevalec in da je sploh v kakem navzkrižju s postavo. Zame je dobro skrbel. Dal mi je denarja, kolikor sem hotela in kadar sem hotela. Nikdar mi pa ni padlo v glavo, da počenja kaj nepoštenega.

— Ali se vam ni nič čudno zdelo — je vprašal sodnik — odkod dobiva denar? Saj vendar ni nikdar delal. Ko vam je dal denar, ste gotovo slutili, da ga ni poštenim potom zaslužil?

— Saj vam rečem, gospod sodnik, da nisem nikdar domnila o njegovi poštenosti. Skozinsko sem ga smatrala za poštenjaka. Še danes bi prisegla, da je ves denar zaslužil z butleganjem, in še danes prisegam na njegovo poštenost.

Neki nemški diplomat je raztrobil v svet, da v Evropi ne bo prej miru, dokler se ne bo vsa Evropa izpremenila v republiko po vzorcu Združenih držav.

Te evropske Združene države, naj bi imele enoten denar, enotno vojaštvo in enotno carino, lokalne spore in zadeve naj bi pa reševale po svoje kot jih rešujejo dosedaj.

Ne vem, kakšen odmev je dobil poziv dotičnega nemškega diplomata.

Skoro bi pa rekel, da je Mussolini vzklaplil: — Ideja je dobra, krasna in izvrstna. Združene države Evrope! Vprašanje je le, ko bo podpredsednik.

Jack London:

Generalni štrajk.

(Nadaljevanje.)

Bližal se je pričetek konca. — Nasitje je pričelo kazati svoje zobe. Postava in red sta izgubila ter izgubila, kar moram priznati, med najnižjimi in najvišjimi sloji mestnega prebivalstva. Organizirano delo je še vedno vzdržalo popoln red. To je lahko storilo, kajti za jesti je imelo dovolj. — Spominjam se onega popoldneva v klubu, ko se mazačil Halstead in Brenwooda, ko sta šepetala v nekem vogalu. Seznanila sta me s svojim načrtom. Brenwoodov avtomobil je še vedno lahko videl, in oba sta se namenila iti krasne krave. Halstead je imel dolg mešarski nož. Tako smo šli ven iz mesta. Tuhtam so se pasle krave, a so bile vedno zastražene. Iskale smo še naprej ter se peljali proti vzhodu. V bližini Hunterspointa smo zadeli na kravo, katero je stražila mlada deklica. Poleg krave je bilo tudi mlado tele. Nobenega časa nisimo izgubili iz dogovornega. Mlada deklica je kričala zbežala, dočim smo mi zaklali kravo. Nočem omenjati posameznosti, ki niso lepe. Nismo bili vajeni takega dela, ter smo bili vsled tega zelo nerodni. Sredi dela, ko smo hiteli z vso naglico, smo čuli krike ter videli večje število mož, ki so tekli proti nam. Pustili smo mesto svoj plen ter zbežali. V svoje veliko presenečenje pa smo videli, da nas ljudje ne zasledujejo. Ozrli smo se ter videli, kako so možje hiteli sekati kravo. Nahažali so se na isto tem postu kot mi sami. Ker smo domnevali, da bi dosti za vse, smo pobili nazaj. Prizor, ki je temu sledil, ni mogoče opisati. Pretepali smo se za razdelitev kot divjaki. Spominjam se, da je bil Brenwood prava živina in da je pretil z umorom, če ne bomo mi dobili svojega primerne deleža. Dobili smo svoj delež, ko se je zavrtelo na pozorišču novo prekinjenje. V tem slučaju pa so bili mirovni uradniki I. L. W. katerih so se vsi bali. Privredila jih je na lice mesta mala deklica. Oboroženi so bili s palicami in korobači in bilo jih je več kot dvajset.

Mlada deklica je skakala sementertja. Po licih so ji tekale solze in kričala je: — Dajte jih! Dajte jih! Oni lump, ki ima očala, je storil! Pretepajte ga! — Oni lump z očali sem bil jaz, in so me res pretepali, a bil sem toliko pameten, da sem snel svoja očala. Razpršili smo se v vse smeri. Brenwood, Halstead in jaz smo bežali proti avtomobilu. Brenwoodu je tekla kri iz nosa, Halstead pa je imel razbito lice od udarca s korobačem. Ko je zasledovanje prestalo in smo prišli do avtomobila, smo videli skrivito za avtomobilom preplazeno tele. Brenwood naju je posvaril, naj bova previdna in naj straživa, dočim se je on nalik volku ali tigru približal teletu. Nož smo sicer izgubili preje, a Brenwood je imel še vedno svoj roki ter se pričel valiti po tleh z ubogim teletom, katerega je zadavil. Mrtvo tele smo vrhli v avtomobil, ga pokrili s eunjno ter se odpeljali proti domu. Naša nesreča pa se je šele pričela. Pokvarilo se nam je kolo. Nismo imeli časa popravljati ga, kajti pričelo se je že mrčaiti. Zapustili smo avtomobil in Brenwood je sopil naprej pod tezo teleta, ki ga je nosil na ramenih. Nosili smo vsak nekaj časa in to nas je skoraj ubilo. Zgrešili smo tudi pot.

Po številnih urah blodnje in napora smo zadeli na tropo ljudi. To niso bili člani I. L. W., in mislim, da so bili lačni kot mi. Resnica je ta, da so dobili oni tele, mi pa batine. Brenwood je besnel kot blaznež, ko smo hodili proti domu ter je bil tudi blaznež podoben v svoji raztrgani obleki, z oteklim nosom in črnimi očmi. Po tem dogodku se nismo nikdar več lotili tatvine. General Polson je poslal svoje čete na kmete ter dal konfiscirati vse krave. — Vseled tega so tudi njegovi vojaški pojedli največ mesa. Generali nismo mogli kmalu radi tega.

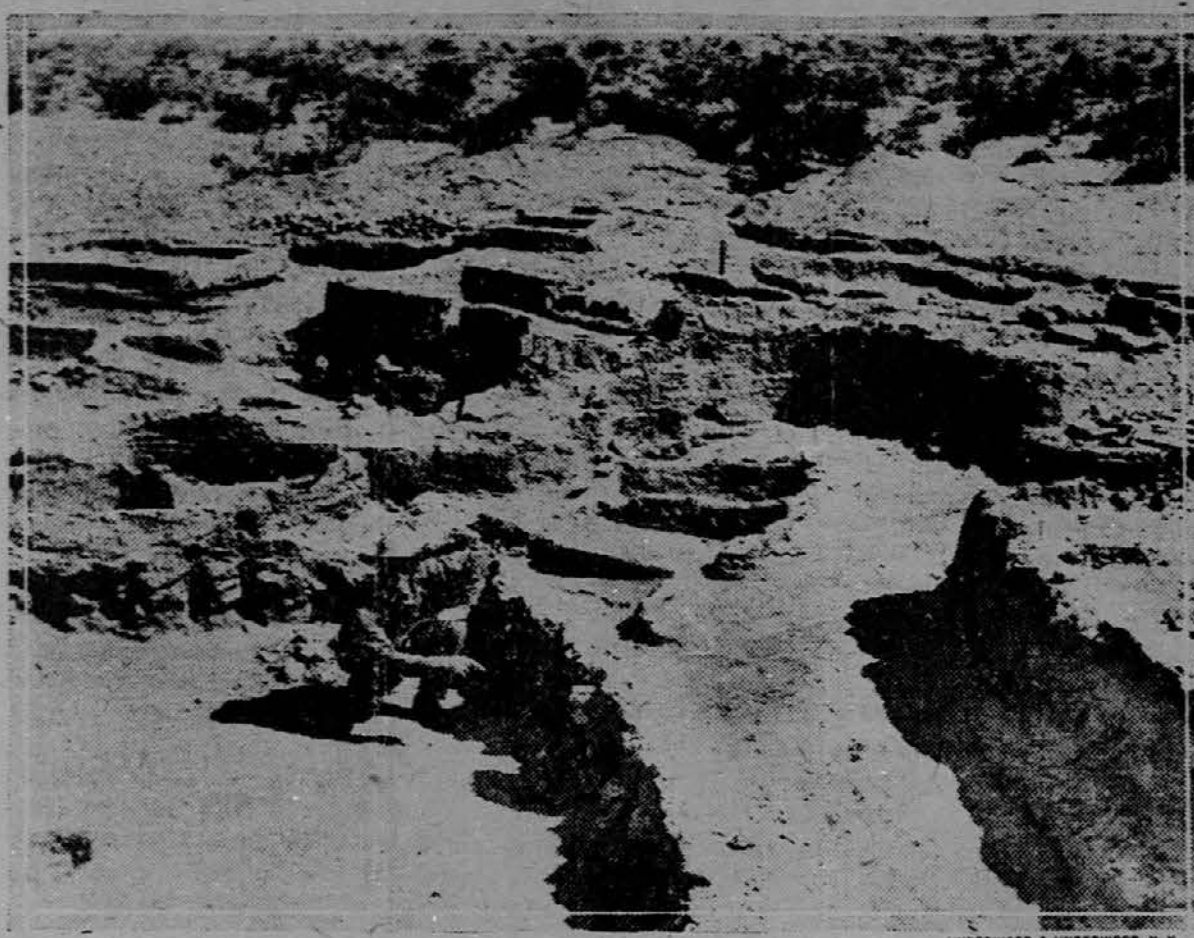
Bila je njegova dolžnost, vzdržati red in postaviti, in vzdržal je oboje s pomočjo svojih vojakov. Zato pa jih je moral tudi hraniti pred vsemi drugimi.

Bilo je nekako ob teza času, ko je prišlo do velike ranike. Premožni sloji so pospešili beg in nato je pričelo tudi navadno ljudstvo kot divje bežati iz mesta. — Generalu je to ugnajalo. Pravijo, da je najmanj dvajset tisoč ljudi zapustilo San Francisco, in vsled tega je bil tudi rešen živiliški problem generala. Dobro se spominjam dotičnega dne. Zjutraj sem zaužil skorjico kruha. Polovico popoldneva sem stal v krušni vrsti. Ko se je stemnilo, sem se vrnil domov izmučen in lačen ter prinesel seboj kvart riža in kos špeha. Brown me je srečal pri vratih. Njegovo lice je bilo upadlo in prestrašeno. Povedal mi je, da so vsi služabniki pobegnili in da je le on ostal. Mene je njegova zvestoba zelo ganila, in ko sem izvedel, da ni ves dan še ničesar zaužil, sem razdelil svojo hrano z njim. Skuhala sva polovico riža ter spekla polovico špeha, nakar sva sklenila prihraniti ostalo polovico za drugi dan. Šel sem v posteljo, še vedno lačen ter se celo noč nemirno premetaval. Zjutraj sem izprevidel, da me je tudi Brown zapustil, in kar je bilo še huje, da mi je odnesel tudi preostali riž in špeh.

Bila je žalostna skupina ljudi, ki se je sestala dotičnega jutra v klubu. Nobenega služabnika ni bilo več, kajti zadnji je odšel prej-šnji večer. Zapazil sem tudi, da je izginilo vse srebro ter tudi izvedel, kam je šlo. Služabniki ga niso vzeli, in sicer zato ne, ker so se ga že prej polastili člani kluba. Metoda, kako so se polastili srebra, je bila popolnoma enostavna. Južno od Market Streeta okraj, kjer so prebivali člani I. L. W., se dajale hišne gospodinje dobre obede v zameno za srebrno namizno orodje in posodo. Vrnili sem se hitro domov. Da, tudi mo, je srebro je izginilo razen enega vrča. Tega sem zavil v papir ter ga odnesel v južni del mesta. — Po obedu sem se boljše počutil ter se vrnil v klub, da izvem, če je kaj novega. Hanover Collins in Daeon so ravno odhajali iz kluba. V sobah ni bilo nikogar, so mi povedali ter me povabili, naj grem z njimi. Rekli so mi, da zapuščajo mesto na Daeonovih konjih in da je tudi zame še eden na razpolago. Daeon je imel namreč štiri vprežne konje, katere je hotel ohraniti, in general mu je povedal, da bodo naslednjega dne vsi konji, ki so ostali v mestu, konfiscirani za hrano. Dosti konj sicer ni ostalo, kajti več desetstoseč so jih pogrnali na deželo že tekom prvih dni, ko je zmanjkalo ovsa in sena. En sam posestnik je spustil na deželo tristo vprežnih konj. Ker znaša povprečna vrednost 500 dolarjev, je pomenjalo to zanj škodo 150 tisočev dolarjev. Sprva je sicer upal, da bo dobil nazaj večino konj, kakor hitro bo končana stavka, a ni dobil nazaj niti enega. Vse te konje so pojedli ljudje, ki so zbežali iz San Franciscia. Iz tega vzroka se je tudi že pričelo pobijanje armadnih mul in konj.

Velika sreča je bila za Daeona, da je imel v svojih hlevih veliko zalogo sena in ovsa. Posrečilo se mu je dobiti štiri sedla, in konji so bili dobro rejeni, čeprav niso bili vajeni ježe. Spominjam se San Franciscia v času velikega potresa, ko smo jahali po cestah, a ta San Francisco je bil mnogo večjega pomilovanja vreden. Nobena katastrofa nara, ve ni povzročila tega, temveč je tiranija delavskih unij. Jezditi smo navzdol mimo Union Square ter skozi okraje, kjer so velike prodajalne. Ceste so bile zapuščene. Tuhtam so stali avtomobili, katere so lastniki zapustili, kakor hitro so se polomili ali ko jim je zmanjkalo goriva. Nobenega znamenja ni bilo o življenju, o izjemokakega policista ali vojakov, ki so stražili banke ter jav-

OSTANKI STARE CIVILIZACIJE

V bližini St. Thomas, Nevada, so raziskovalci razkrili ostanke starega mesta, ki je moralo imeti kakih 50.000 prebivalcev. Razvaline so stare približno tri tisoč let.

na poslopja. Naleteli smo tudi na nekega I. L. W. moža, ki je lepil na zid najnovejšo proklamacijo. Obstali smo, da čitamo. — Vzdržali smo redno stavko, — se je glasilo, — ter hočemo vzdržati red do konca. Konec bo prišel, ko se bo zadovoljilo našim zahtevam in našim zahtevam bodo zadovoljili, kadar bomo izstradali svoje delodajalce, kakor smo bili mi sami v preteklosti večkrat izstradani, da smo se morali udati. —

— To so besede Messemerja, — je rekel Collins. — Jaz sem pripravljen, podati se, ali oni bi mi ne dali prilike, da se predam. — Dolgo časa že nisem imel poštenega kosila. Radoveden sem, kakšen okus ima konjsko meso? — Ustavili smo se, da čitamo nadaljnjo proklamacijo: — Ko bomo pripravljeni, da so naši delodajalci pripravljeni, podvreči se, bomo odprli brezovjave ter stopili v zvezo z organizacijami delodajalcev v Združenih državah. Po žicah pa bodo smela le poročila, tikajoča se mirovnih pogojev.

Jahali smo naprej, prekoračili Market cesto ter prišli malo pozneje skozi okraj delavskega naroda. Tukaj ceste niso bile zapuščene. Člani I. L. W. so stoneli pri vratih ali pa stali v skupinah in se pogovarjali. Veseli, dobrorejeni otroci so se igrali po ulicah, in hišne gospodinje so se sedle pred hišnimi vrati ter klepetale. Mali otroci so tekli za nami ter kričali: — Hej, mister, ali niste lačni? — Neka ženska, ki je došla svojega otroka, je zaklicala Daeonu: — Say, Fatty, dati ti hočem obed za dšalke, — šunko in krompir, bel kruh, surovo maslo ter dve čaši kave.

(Konec prihodnjic.)

FARME IN VINOGRADI
Pridejki po zimni in poletu.
John Debelak,
1025 Willow St.,
San Antonio, Texas.

PRODA SE v starem kraju lep staro-krajski porcelan in starinske krajske majolke in pisana starijska svila, zlate porte za čip-ke za krajsko narodno nošo. — Naslov se dobi na 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (3x)

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujete v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

ZAPRAVLJIVOST MADŽAR-
SKEGA PATRA

Poleg burje v budimpeštanskem parlamentu interesira zadnje dni vso madžarsko javnost konflikt med vojaškim škofom Zadravecem in patronom Bonisom. Razpleta se velika skandalna afera, tembolj ker je pater Bonis kot eleganten franciskan in Zadravecvev faktum igral zadnje čase v budimpeštanskih višjih družabnih krogih vrlo vidno vlogo.

Velelegantni mladi pater Bonis je navzile svojemu svobodnemu in razuzdanemu življenju užival popolno zaupanje škofa Zadraveca kot upravnika njegove imovine. Diference se so postopile šele zadnjih 14 dni, ko pater Bonis ni mogel položiti računov in ga je škof Zadravec izgnal iz svoje hiše eter izročil advokatu.

Iz tožbe, ki jo je vložil škofov odvetnik dr. Daner, je razvidno, da je pater Bonis špekuliral s škofovim denarjem na borzi ter mu je napravil 150 milijonov madžarskih kron in 500 dolarjev. Spravil je škofa Zadraveca domala čisto na kant.

O zapravljivosti patra Bonisa kroji v Budimpešti številne pikantne anekdote, ki jim ni odrekati verodostojnosti, ker je pater Bonis že dolgo slovel za velikodušnega kavalirja. Obenem pa se ugotavlja, da je imel zadnje čase ozke zveze s člani parlamentarne opozicije in je baje posl. Pallavicinju dajal podrobne informacije o vlogi škofa Zadraveca in članov vlade v falzikatorski aferi. Pater Bonis torej ni bil le vzoren služabnik božji, marveč tudi patentiran vesten in zvest sluga svojega gospodarja, vojaškega škofa Zadraveca.

POPLAVA V MOSKVI

Iz Moskve prihajajo poročila o veliki poplavi, ki je povzročila ogromno škodo glavnemu mestu sovjetske Rusije. Radi toplega vremena se je začel v rekah taliti led in reka Moskva je silno narastla. Tudi v pritoku Moskve, Jauzi, so se vodne mase pomnožile. Voda je prestopila bregove in preplavila več moskovskih okrajev. V mestu so vsi mostovi pod vodo, edino Kremeljski most se še vzdržuje nad njo.

Ker voda narašča počasi, ni nevarnosti za človeška življenja. Doslej so se prebivalci lahko povsod fešili, trpijo pa veliko materialno škodo. Kjer je bila opasnost posebno velika, je dala vlada izprazniti predmestja in cele okraje. Požarna bramba je s pomočjo vojaštva prepeljala ljudi na varno. Poplavljeni ozemlje je zastraženo z močnimi kordoni milice, ki delo red in čuva zapuščena domovanja pred pustošenjem. Moskovsko elektrarno so obvarovali pred poplavo s tem, da so na hitrem po-

stavili nekaj jezov, ki so odvrnili vodo od poslopja. S plinom je šlo težje. Voda je ponekod udrila v cevi in bati se je bilo eksplozij. Zato je redarstvo odredilo, da se morajo ceste in ulice razsvetljevati s petrolejkami.

Rešilne akcije so povsod v teku. Velike količine ledu, ki so se nabirale na bregovih vode, ki je izstopila, je začelo vojaštvo razstreljevati. Detonacije so radi tega na dnevnem redu. Vendar je upati, da bo voda polagoma začela upadati in da bo opasnost za prebivalstvo kmalu minila.

RAZISKOVALEC PRI
VILJEMU

V švedskem listu "Vecko-journal" popisuje svetovni potnik Hedin svoj obisk in tridnevno bivanje pri bivšem nemškem cesarju v Doornu. Potopisec pravi, da je pričakoval videti v Viljemu ostarelega skljunčenega in zagrenjenega človeka, pa ga je prijetno iznenadilo, ko je videl, da Vilje medobro prenaša trdi udarec usode.

Viljem je povabil Svena Hedina že lani v jeseni na obisk. Sven Hedin se je odzval povabilu ter se je ob priliki obiska Nemčije peljal na Nizozemsko ter izstopil na postaji v Amerfortu, kjer ga je čakal Viljemov avtomobil. Od te postaje do Doorna traja vožnja dobre pol ure. Avtomobil smukne skozi vhod, ki je podoben predoru in kjer ima svoje prostore nizozemska straža, obstoječa iz treh orožnikov. Pri vzhodu v poslopje je sprejel Svena Hedina dvorni maršal, admiral Rebenz, ki ga je peljal v spremeno sobo za goste.

Ob trideset let eno se je oglašil gong s svojim temnim zvokom in klical goste k lunchu. Gostje so se zbrali in kmalu nato je vstopil Viljem, vodeč pod pazluho svojo ženo. Krepko je stisnil roko vsakemu izmed povablencev ter posebno prijazno pozdravil Svena Hedina. Takoj se je začel z njim razgovarjati o zadnjih delih ter o zadnjem potovanju v Nemčiji.

Viljem nosi kratko prištrikano brado in ima že močn osive lase. Zanimajo ga še vedno aktualne stvari, posebno predavanja potopisnega značaja. Njegov spomin je precizen. Kmalu je Viljem posvetil vso svojo pozornost arheologiji, o kateri je začel govoriti z gostom.

Sven Hedin ga je na to vprašal, če bi ga zanimalo poslušati njegovo predavanje, ki ga je imel pred kratkim v Hamburgu in Kielu. Viljem je ponudbo zelo rad sprejel in je povabil navzoče na predavanje, napovedano za naslednji dan.

V najmrzljajših pokrajinah Sibirije je včasih videti mavrico na popolnoma jasnem nebu.

Društvo za zaščito samcev.

Na Dunaju že dolgo časa obstoja zveza za zaščito moških pravice. Društvo ima približno iste cilje in iste naloge kakor ženska društva, ki propagirajo emancipacijo žensk. V okviru te organizacije se zbirajo neporočeni moški, katerim je cilj lastna preskrba, izven kroga družine.

Zveza za zaščito moških pravice je te dni priredila predavanje s katerim je pripravila močan afront proti zakonskemu življenju. Voditelj društva in večina njegovih članov so namreč prepričani, da pomeni sklepitev zakona med moškim in žensko veliko hazardno igrjo, ki je zvezana z nepreglednim rizikom. Toda moški, ki se ne oženijo, mora vseeno poskrbeti, da ne ostane na starost osamljen. Naveliča se hrane v restavracijah in gostilnah, naveliča se stanovanja kot podnajemnik in je rad preskrbljen po človeško vsaj za slučaj bolezni.

Kaj torej preostaja moškemu, ki se ne oženi? Če hoče udobno živeti, si mora urediti lastno gospodinjstvo. Ta stvar pa je zopet tako draga, da si jo večina moških ne more privoščiti. Treba je torej iskati izhoda in ta izhod obstoji v zidanju domov za neoženjene. V teh domovih bodo vladali naslednji principi: Ne nadleguj svojega soseda, bodi z njim obziren in pomagaj mu, če in kadar je potreba! Tako bo odpravljena možnost, da bi bil samski mož izročen na milost in nemilost tujim izkoriščevalcem.

V domovih za neoženjene bodo seveda opravljali vsa dela, posebno tudi kuhinjska, samo moški, saj se to ne bo zgodilo prvič. O Rosiniju je znano, da se je v prostem času zelo rad ukvarjal s kuhinjo. Brillat-Savarin je bil celo ženijalen kuhar. In tudi Beethoven je znal prav okusno napraviti kolače in štruklje.

Individualnost neoženjenih mož bo v tem domu za neoženjene popolnoma neomejena. Imel bo popolno prostost. Če vzdržijo ženske v domovih za stare device, čemu ne bi tudi moški ustanovili sličnih institucij! Tako pravijo Dunajčanje. V ostalem pa namerava zveza za zaščito moških pravice usta-

noviti tudi šolo za moške, ki se hočejo oženiti. V tej šoli bodo izkušeni moške predavali o grenkobah rodbinskega življenja ker jih mlad mož običajno prezre, ko stopa v zakon. Vsaka zakonska zveza pa naj se sklene na podlagi med sebojne garancijske pogodbe med ženino in neveto. Potem bodo izginila dandanašnja nasprotja in spori, s katerimi začne razpadati vsako domače ognjišče.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srem naznanjam sorodnikom, prijateljem in znanecem žalostno vest, da je nemila smrt pretrgala nit življenja mojemu dragemu soprogu

FRANCU ROVAN.

Umril je dne 26. aprila 1926 na svojem domu v starosti 58 let. Pokojnik zapušča takaj mene žalujočo soprogo in eno sestro. Bolehal je dalje časa. V postelji je bil 2 meseca. Bil je jako napreden član dr. Bratstvo, št. 6 S. N. P. J. in član društva št. 89 S. S. P. J. Pokopan je bil civilno na Melrose pokopališču v Bridgeville, Pa. z godbo na čelu.

Iskrena hvala vsem za požrtvovalnost za časa njegove bolezni, posebno pa J. Drobne družini, ki je tako požrtvovalno stala na njegovi strani ter mu stregla.

Tem potom se prav iskreno zahvalim sorodnikom in prijateljem, posebno pa še društvom za darovane vence in evetlice, ki so jih položili na njegovo krsto v zadnji poizved.

Zahvalim se tudi vsem, ki so dali na razpolago avtomobile in tako pripomogli k tako veličastnem pogrebu.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste se pogreba udeležili, ki so mi kaj pomagali, me tolažili in spremili pokojnega k zadnjemu počitku.

Tebi, ljubi soprogo, pa želim, počivaj v miru in lahka naj ti bo ameriška gruda! Ostanec mi v spominu vse žive dni.

Žalujoča soproga:

Franciška Ravan.

Sygan, Pa.

VABILO

—: n a :—

Veselico

ki jo priredi

Slovenski Dom Inc.,

V SOBOTO, DNE 15. MAJA, 1926. [Ob 8. zvečer.]

v Terrace Hall, 1878-82 Ralph Street, med Woodward in Onderdonk Aves, Ridgewood.

Nastopili bodo razni govorniki ter zveza newyorških slovenskih pevskih društev.

Izborna godba.

Ples.

Vsestranska postrežba. Zrebanje za dobitke.

Za obilno udeležbo se priporoča —

Slovenski Dom, Inc.

ZASTAVE

SVILENE AMERIŠKE, SLOVENSKE IN HRVAŠKE

Sigurno 25% ceneje kot drugod.

REGALIJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, UNIFORME ITD

VICTOR NAVINŠEK, 331 GREEVE ST., CONEMAUGH, PA.

DRUGO SKUPNO POTOVANJE

s parnikom "PARIS"

22. maja 1926.

Potnike bo spremljal naš uradnik prav do Ljubljane. Pašli bo na prtljage in gledal posebno na to, da bodo vsi potniki udobno in brezskrbno potovali.

Na razpolago imamo poseben oddelek za naše potnike, najboljše kabine v sredini parnika z 2, 4 in 6 posteljami.

Vozni list stane do Ljubljane \$116.77 z vojnim davkom in šeleznico vred, za tja in nazaj pa samo \$206.00 in \$5.00 vojni davek.

Vsi potniki, ki so se kdaj vozili s tem parnikom, so bili zadovoljni s vožnjo, kablnami, hrano, postrežbo, sploh s vsem tako, da so ta parnik tudi drugim priporočali.

Kdor želi potovati, naj se obrne za pojasnila čimprej na:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

14

(Nadaljevanje.)

Te misli ji niso prišle prvič, a prvičrat jim je stala nasproti brez obrambe, ker se niso njene želje skladale z njimi.

Kako bedasto, da je zavrnila prijateljstvo Velpsa! Ali imajo res prav zlobni jeziki, katere se brusi, kakor hitro se omeni prijateljstvo med moškimi in ženskami?

Polagoma je odšla v stransko sobo ter sedla v najbližji stol, ni ti malo snteč, da ji je sedel nasproti tudi dr. Srat. Zdelo se ji je, da mora misliti, dosti misliti in da mora biti pri tem popolnoma sama. Misli je na slikarja. Bil je velik umetnik, a kaj jo je brigalo to? Njen prijatelj ni hotel biti. Ali je bilo to žalost ali laskavo znanje? Na vsak način je odkrito govoril resnico. Ni je skušal zaprestiti v svoje mreže in to je pri njem visoko cenila, a kljub temu ji je bilo žal.

— Ali hočete že iti, doktor? — je vprašala ter vstala, ko se je dvignil zdravnik.

— Seveda, pozno je že.

— Ali se vam je zdel Lorene danes slabši kot ponavadi?

Pomislija je za trenutek.

— Da, milostljiva gospa.

— Za božjo voljo, kaj naj se zgodi! Svetujte mi, dragi doktor, vse bo storjeno, kot ukazuje.

— Najboljše bi bilo, da ga spravimo čimprej v sanatorij, tudi za vas bi bilo boljše, milostljiva gospa. Vidim, da vas uničuje to življenje, ne da bi s tem komu koristila.

Sklonila je roki, a le za trenutek, nakar so postale njene poteze trdne in odločne.

— Na kaj takega ne smete nikdar misliti, gospod doktor, prosim vas, nikdar. Pustite mi edino, kar mi je dalo življenje, mojo dolžnost! Niti misliti ne smem nato, da bi spravila iz njegovega doma moža, da si s tem preskrbim olajšanje! Jaz nočem nikakega olajšanja — ter ga tudi ne potrebujem. Potrebujem pa opore za samo sebe v življenju, ki bi bilo drugače brez vsebine in nepotrebno. Pustite mi zero, da sem lahko koristna Lorenu. Sami ne veste, kaj bi mi vzeli s tem.

Bila je razlanjena, njene oči so mužično švigale sem in tja in dr. Srat je občutil neke vrste zavdanja do moža, ki je imel toliko na razpolago, a se ni znal tega poslužiti, čeprav ni niti malo zaslužil tega, kar mu je bilo na razpolago.

Po kratkem premoru je rekel:

— Klanjam se, gospa. V takem slučaju je mogoče urediti vse, kot pač želite.

— Gotovo, gotovo, ne branite se nikakega sredstva. Lorene je čisti bogat, da se lahko stori kaj vse, kar se hoče.

Zdravnik je zunaj z glavo, kajti zdelo se mu je, da se ta ženska preveč oprizna svojega neizprosnega ječarja, ki ji je pripravil tako strašno, neumno življenje. Dr. Srat je ni razumel, res, ni je razumel!

Sesto poglavje.

Sredi ceste se je pričelo zbirati ljudstvo.

Hilda, ki je šla mimo brez vsakih misli, je preplašeno obstala, ker ni mogla niti naprej, niti nazaj. Nekega človeka je povzela majhna dečka, starega nekako šest let in ta deček je ležal, nezavesten in krvaveč sredi poti, viden vsem, ki so prišli mimo.

Se predno pa se je premislila Hilda, je stopila neka ženska naprej ter vzela dečka v svoje naročje.

— Živi, — je slišala Hilda prav natančno. — Ali ni nobenega zdravnika v bližini?

— Tukaj, tukaj, — je rekla Hilda, ki se je premislila skozi ljudsko množico. — Dr. Srat stane tukaj. Pojdite z menoj.

Ordinacijske ure zdravnika so bile že pri kraju in sestra zdravnika je odprla vrata, ne poseno vesela poznega obiska.

— Zunaj s je zgodila nesreča in otrok je bil pbožen, — je rekla ženska, ki je nosila otroka v naročju.

Dr. Srat, vedno pripravljen na pomoč, je vstopil v istem trenutku ter bil zelo presenečen, ko je vzeledal blede lice Hilde, ki je zrla nanj s preplašenimi pogledi.

— Tukaj, doktor, — je rekla na kratko ženska, ki je nosila otroka. Nata pa se je obrnil proti Hildi.

— Vi tukaj, gospodična? Meni se zdi, da ni to prizer za vas.

Bila sem priča, gospod doktor, ter hočem vedeti, če je otrok nevarno poškodovan, — je rekla ter sledila zdravniku in ženski brez vsakega poziva.

Zdravnik je skomignil z ramama in v naslednjem trenutku je popolnoma pozabil, da je Hilda navzoča.

— Ali se živi, gospod doktor? — je vprašala ženska, ki je prinesla otroka. — Tako težak je bil kot svinca v mojih rokah.

— Da, otrok živi in sivar izgleda hujše kot je v resnici. Ali ste vi njegova mati?

— Bog varuj! Bila sem poleg ter dvignila otroka in ta gospodična mi je pokazala pot k vam.

Hiter pogled zdravnika je ošinil Hildo, ki je stala v bližini, blede in tresoča se. Zdravnik ni rekel ničesar.

— In čigavo je dete?

— Ne vem, — je rekla ženska ter dvignila otroka, zopet v svoje naročje. — Vprašala bom na cesti.

Odšla je brez pozdrava ter pustila otroka za seboj.

Zdravnik je pričel močiti čelo otroka z mokro cunjjo ter zapazil, da je ranjeno čelo, od udarca stopala. Medtem pa se je ozrl tudi na gospodično Herskot.

— Zdi se mi, da bi morali iti domov, gospodična, kajti za dame vaših sfer se taki prizori ne prilegajo.

Hildi so stopile solze v oči.

— Za božjo voljo! — je mislil zdravnik, — sedaj se bo pričela celo jokati. Še tega mi je manjkalo!

— Zakaj pa ste tako trdi z menoj, doktor? — je vprašala z napol jolkavim glasom. — Ne mislim, da bi zaslužila kaj takega. Sem kaj me je privedlo le resnično sočutje z dečkom, ne pa prizor, ki bi bil nekaj novega in posebnega zame.

Zdravnik se je začudeno ozrl vanjo.

— Kako pridete do tega, gospodična? Stavim, da mi bo vaša gošpa mama očitala, če vas brez potrebe izpostavljam tem prizorom.

Hilda ni mogla odgovoriti, kajti zunaj na koridorju so se odprla vrata in čuti je bilo neki neprijeten glas:

— Kaj delaš tukaj, neumna stvar? Glej, da se izgubiš. . . Kaj, tvoj brat je notri? Sveti Bog! Zakaj puste otroka na cesto, brez varstva! Jaz ti bom že pokazala.

Zunaj je bilo čuti ihtenje, ki je prišlo tako napričakovano, da je zdravnik takoj odprl vrata ter zakričal:

— Mina, kaj pa je?

Skrčena v kotu je sedela deklica, ki se je tresla od razburjenja in strahu.

— Kdo je to? — je odgovorila sestra zdravnika ter vrgla pri tem zavratek pogled na mlado deklico, ki je sedela na stolu v ordinacijski sobi. — To je sestra dečka, ki bi ga morala varovati. Sedaj pa je domov, ker te bo drugače oče nabil.

— Ali veš, čigavi so ti otroci?

— Seveda vem. Oče je kočijaž in mati hodi prat. Puncu bi morala paziti na svojega mlajšega brata.

Pri tem pa je prišla deklica za ramo ter jo hotela potisniti ven.

— Ne storite tega, — se je oglasila Hilda, ki je iztegnila obe roki proti ihteli deklici.

Deklica, vsa iz sebe, je dvignila pogled proti svoji braniteljici. Hilda jo je hitro potegnila preko praga.

— Kdo pa je to? — je vprašala Mina ter zrla presenečeno na Hildo.

(Dalje prihodnjič.)

Napad na Zadržno tiskarno v Gorici.

Fašisti porabijo vsako priliko, da udarijo po Slovincih v Italiji in po njihovih ustanovah. Ali je dogodek, ki se je pripetil, kaj v zvezi z delovanjem Slovincov pod Italijo, je postranska stvar; glavno je, da je tak, da razburi fašistovski maso, da postane "neodgovorna" za svoja dejanja in da se prelevi v "neznance" in včasih tudi "pijance", ki lahko mirno navalijo na čisto zasebne ustanove Slovincov. Tako je prvi atentat na Mussolinija, ki ga je hotel izvršiti italijanski major, plačala "Edinost" s svojo opravilo; za grehe bogate Angležinje, ki je skušala umoriti Mussolinija, pa mora trpeti Zadržno tiskarno v Gorici, ki se je mogla le vsled vztrajnega in požrtvovalnega dela ter odpovedi marsikateri za služeni udobnosti krščanskih socialistov v Primorju povzpeti do sedanje višine.

Goriških dogodkov pa so v prvi vrsti kriva politična oblastva, ki mirno gledajo, kako se ustvarja ugoden teren za taka vandali. Stična početja kakor je bilo ravno razdejano pisarniški prostor v Zadržni tiskarni v Gorici izhaja list "La Voce di Gorizia", ki neprestano ščuva Italijane proti Slovincem; ta list javno napoveduje, da mora izginiti iz Gorice zadnja sled za Slovence. Druge mirne liste, ki jim je v prvi vrsti na tem, da objektivno poročajo o dogodkih brez vsakih pripomb, oblastva tako plenijo, da so jih spravila že na rob propada. Zaprlebe, združene z drugo izdajo stanje po denarja "La Voce di Gorizia" pa lahko svobodno hujša proti javnemu redu.

Poleg tega goriški podprefekt in policijski komisar nista storila vsega, kar je ob takih dogodkih potrebno, da se ohrani javni red. Kakor hitro je prišla v Trst vest o atentatu, je dal tržaški kvestor zastražiti vse lokale, v katerih so nastanjene organizacije tržaških Slovincov. Zakaj ni tega storil policijski komisar v Gorici? Napadalec bi bila z največjo lahkoto ustavila samo dva karabinerja; saj so bili le štirje. Zdi se, da niti ta napad ni šel spametoval komisarja. Kako bi mogli sicer fašisti po Gentilejevem predavanju o Mazziniju demonstrirati po mestu prepeva-jejo izvalno "Nella patria di Rossetti non si parla che italiano" — (v domovini Rossettija se govori samo italijanski)? Ali ni bila tu dana možnost za nov napad na slovanske ustanove?

O napadu samem so znane naslednje podrobnosti.

Bilo je okoli polnoči. Nočni mir je objel že sicer mirno plaento, o sameli zvonik je namo čuval nad trgom. Hišnik Fortunat je pravkar pregledal prostore tiskarne, ugotovil, da je vse v redu, in se nato napravil spat v gornje nadstropje, kjer stanuje. Zaspal je takoj. Spala pa ni njegova žena, ki je bdela ob postelji bolne hčerke; zraven je spal drugi otrok, ki mu je komaj 6 let. Nenadoma se začuje s ceste bojna pesem "Giovinezza". Žena zbudi moža, ki plane v ponočni obleki k oknu; na ulici gruča ljudi, ki vpije po maščevanju. Več ni mogel razločiti, ker so malo prej ugasnile električne svetilke na ulici. V istem trenutku se začuje močno tresenje železnih vrat na dvorišču tiskarne. Fortunat skoči k oknu na

dvorišče in zavpije: "Chi la (kdo tam)?" Komaj izgovori te besede, mu pridrvi nasproti z belim robcem zakrpankan mož v črni srjačci in mu nastavi revolver na prsa s pozivom: "Silenzio" (dih)!" Zahteval je tudi od hišnika, da mu izroči ključ pisarne. Fortunat je tedaj stekel v svojo sobo in se za silo oblekel. Njegova žena je v obupnem strahu spravila med tem jokajoča otroka v podstrežje. Fašisti pa niso rabili več ključev. Vdrli so v pisarno in pričeli razbijati, kar jim je prišlo pod roke. Vlomili so najprej polkna in nato pričeli metati pohištvo na cesto. Eden izmed njih je prijel pisalni stroj "Continental", ki stane 3800 lir, in ga treščil na ulico. Med tem je hišnica zgrabila le bolnega otroka in hotela steči z njim na cesto; a pri vstopu v pisarno jo ustavi neki fašist z revolverjem. Končno se ji je vendar posrečilo ubežati na cesto. Tu so jo hoteli ustaviti "neznanci", a posegla je vmes policija, ki je med tem časom prispela na Plaento, in zavrnila fašiste. Ko je žena pobegnila z bolno hčerko, je hišnik stekel v podstrežje po fantiča. A tedaj mu udari v nos smrad po ognju. Ves iz sebe teče doli; nasproti mu pridejo karabinerji in agenti, napadalec ni bilo več. Iz oblačilnice je prihajal dim, gorela je obleka kakih 30 delavcev, ki so jo zločinci spravili na kup, da bi tako zažgali vso tiskarno. Med tem je pričelo goleti tudi v pisarni. Hišniku in polistom se je posrečilo pogasiti ogenj in tako poštiti tiskarno.

Eden izmed napadalec je hotel odnesti pisalni stroj, ki je ležal na cesti. Dvignil ga je že, a ga spet treščil z vso silo na tla, ko so pričeli ljudje za njim kričati.

"Neznanci", štirje po številu, so vdrli na dvorišče tiskarne skozi železna vrata; od tu so se povzpeli preko skladišnice drv do okna v prvem nadstropju in skozi okno vdrli na hodnik pred pisarno. Napadalec niso bili Goricičan. Zdi se, da so nekje iz Furlanije. Kakor je izpovedala hišnica, je eden izmed njih govoril z južnitalijanskim naglasom.

Pisarniški prostori so popolnoma razbiti; uničena je tudi pohištvo, ki si ga je tiskarna komaj pred kratkim nabavila; telefon je tudi razdejan; zgorel je ves arhiv i vsi rokopisi, uničeni so registri in sploh vse knjigovodstvo. Do tiskarskih strojev napadalec niso prišli; njihov prvi namen je bil, da zažgejo poslopje in s tem tudi uničijo stroje. Škoda še ni ugotovljena vendar je gotovo, da gre v desetisoče.

POZOR ROJAKI!

Prosti pouk glede državljanstva in priseljevanja je vsak četrtek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli št. 62 Hester & Essex Street, New York City.

Vprašajte za zastopnika Legije za Ameriško Državljanstvo.

Kje je moj sin JOŽEF DEKLEVA, doma iz vasi Zarečje, št. 41. Jaz, njegova mati, sem v veliki potrebi, zato ga prosim, da mi pomaga. Če kdo kaj ve o njem, naj mi poroča. — Marija Deklevo, Zarečje, št. 41, pošta Trnovo, Iliraka Bistrica, Venezia Giulia, Italy. (2x 12/13)

DUNAJ BREZ PIVA

Poročali smo, da je cena piva na Dunaju poskočila. Ker pa konsumirajo Dunajčanje ogromne količine te pijače, se razume, da to povznanje ni ostalo brez odmeva v javnosti. Pivci so začeli protestirati in pod njihovim pritiskom so krčmarji sklicali veliko protestno zborovanje, ki se je izreklo za strumen bojkot vseh pivovarn. Bojkot naj prisili podjetja, da se vrnejo zopet k prejšnjim cenam.

Protest gostilničarjev ne velja samo tistim podjetjem, ki so cenno piva navile, temveč tudi tvojnicam, ki so ostale pri stari solidni ceni. Gre pač za celokupen efekt bojkota. Tako se bo zgodilo, da bo morala trpeti škoda tudi pivovarna dunajskega mesta, ki je postopala kulantno in ni hotela slediti zgledu ostalih podjetij na Dunaju.

Bojkot je bil proklamiran 26. aprila. Kako se bo zanašal držal in končal, je seveda dvomljivo vprašanje. Proizvajalec piva in gostilničarji so namreč v čudni medsebojni odvisnosti. Seveda je res, da povzročijo prodajalec piva tovarnarjem lahko veliko škodo. Če ustavijo konsum. Za ta primer pa so tudi lastniki pivovarn oboroženi s primernimi sredstvi. Krčmarji so namreč večinoma njihovi dolžniki in, če ne pojde drugače, bo začela peti rubež.

Boj za prodajo piva na Dunaju je precej velik in že nekaj časa dokaj okuten. Starejša podjetja, ki varijo pivo, so se namreč združila proti mlajšim pivovarnam ter so jih hotela uničiti s skupnim poslopanjem. Novejše pivovarne so se temu kartelu uprle in tako je prišlo do konkurenčnega boja v sedanjih obliki. Uspeh vsega tega pa je edino ta, da bodo Dunajčanje nekaj dni brez piva, in da bosta morali obe stranki, krčmarji in konsumenti, pa tudi združeni pivovarnarji nekoliko popustiti. Ves ta čas, dokler bodo pogajanja v teku, pa bodo morali Dunajčanje močiti suha grla z vodo, ker je vino predraženo.

Nemška vlada za nemške kneze.

Te dni je imela nemška vlada sklepati o kompromisnem zakonu, ki so ga izdelali demokrati, center in dol ljudske stranke glede odškodnine, ki se ima plačati nemškim knezom za zaplenbo njih premoženja. Ker je pokazal velik uspeh ljudskega glasovanja v ediškodniškem vprašanju, da je na milijone volitev za brezodškodniško zaplenbo premoženja bivših nemških knezov, je novo stališče vlade, ki je izjavila, da pomeni kompromisni predlog spremembo ustave, da bodo socialisti in komunisti tem lažje dobili 20 milijonov glasov, kolikor je potrebno, da postane njih predlog o brezodškodniški zaplenbi premoženja nemških knezov zakon. S stališča demokracije bi bilo to le pozdraviti, kakor je tudi dobro, da nemška vlada provocira boj, ki bo za reakcionarce po vsej priliki končal s porazom.

Lani je vsak sedež tretjega razreda na angleških železnicah do nesel 25 funtov in 3 šilingov t. j. sedemdeset dinarjev, a sedež prvega razreda povprečno "le" 24 funtov.

S pomočjo najnovejših strojev more pek napraviti v sedmih minutah 470 hlebov, kar je toliko kot je nekdanj v istem času izgotovilo 100 pevskih pomočnikov.

Prav vsakdo -

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI
v "Glas Naroda"

Kretanje parnikov - Shipping News

14. maja: Ohio, Cherbourg.	8. junija: Muenchen, Cherbourg, Bremen.
15. maja: Majestic, Cherbourg; France, Havre; Sierra Ventana, Bremen, Thuringia, Hamburg.	9. junija: Mauretania, Cherbourg; George Washington, Cherbourg, Bremen.
18. maja: Columbus, Cherbourg, Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.	10. junija: Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Columbus, Cherbourg, Bremen.
19. maja: Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.	12. junija: Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Lapland, Cherbourg, Antwerp.
20. maja: Thuringia, Hamburg.	15. junija: Reliance, Cherbourg, Hamburg.
22. maja: PARIS, HAVRE; SKUPNI IZLET.	16. junija: Aquitania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
25. maja: Leviathan, Cherbourg, Bremen, Bremen.	17. junija: Westphalia, Hamburg.
26. maja: Leviathan, Cherbourg.	19. junija: Olympic, Cherbourg; Pennland, Cherbourg, Antwerp; Sierra Ventana, Cherbourg, Bremen.
28. maja: Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen.	22. junija: MARTHA WASHINGTON, TRST, SKUPNI IZLET.
27. maja: Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.	23. junija: Majestic, Cherbourg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.
29. maja: Olympic, Cherbourg.	26. junija: France, Havre; Beigenland, Cherbourg, Antwerp.
1. junija: Resolute, Cherbourg, Hamburg; Berlin, Cherbourg, Bremen.	29. junija: Resolute, Cherbourg, Hamburg; Thuringia, Hamburg, Bremen, Cherbourg, Bremen.
2. junija: Bergaria, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.	30. junija: Mauretania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.
3. junija: Cleveland, Cherbourg, Hamburg.	6. julija: PRESIDENT WILSON, TRST; DRUGI SKUPNI IZLET.
4. junija: Republic, Cherbourg, Bremen.	
5. junija: Majestic, Cherbourg; France, Havre; Zealand, Cherbourg, Antwerp.	

V JUGOSLAVIJO

TUKAJ SO DOBRE NOVICE

Nove ZNIŽANE cene za tja in nazaj v tretjem razredu do Zagreba od \$198. do \$210.
V Beograd in nazaj — \$198.50 do \$210.50

Veliki parniki za vas, —

vključno Majestic "največji parnik na svetu", Olympic, Monerik, Belgianland, Lapland, Pennland (prej Pittsburgh), Zealand, Arabic, itd.

Vi lahko obiščete domovino ter se vrnete v Združene države z ameriškim vladnim dovoljenjem. Vračajte pooblaščenega agente ali!

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
1 BROADWAY NEW YORK

Kad bi izvedel za naslov svojega nečaka MATEVŽ KLANČAR, doma od sv. Vida nad Cirknico. Poročati mu imam zelo važno novico iz starega kraja. Prosim, če kdo ve za njegov naslov, naj mi blagovolji sporočiti, ali ako on sam čita te vrste naj se mi oglasi. — Joe Krosser, Box 224, Dunlo, Pa. (3x 11,12,13)

NAZNANILO.

Vsem našim naročnikom v Chicago, Ill., naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš tamonjski večletni zastopnik

Mr. JOSEPH BLISH.

kateroga toplo priporočamo in prosimo rojake, da mu gredo na roko, ter pri njem obnove naročnino.

Upravništvo.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1926

Cena 50c s poštnino vred.

naročilom pošljite znamke ali money order na:

"Glas Naroda"
82 Cortlandt St.,
New York, N. Y.

SAMO 6 DNI PREKO

PARIS — 22. maja
FRANCE 5. junija.

Havre — Parisko pristanišče.

Kabine tretjega razreda z univalkni in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pijača.

French Line
19 STATE ST. NEW YORK
all local agents.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh.

Pojasnili, ki Vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvostne parnike, ki imajo kladne tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamoremo tudi nedržavlani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prošljen v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svojce iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljanji pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslavlani sedaj potovati.

FRANK SAKSER
STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

ADVERTISE in GLAS NARODA

Pozor rojaki!

V zalogi imamo
SVETO PISMO
(stare in nove zaveze)
Knjiga je lepo trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street
New York, N. Y.